

FORȚELE COMPETITIVE ALE NOII ECONOMII

Maria HĂMURARU

Catedra Economie Generală și Relații Economice Internaționale

In the article we analyse the new economy of all kind of business made around Net, Communications, Information's. The creation and the development of a competitive economy in Republic of Moldova, like in other countries is indispensable of the continuing correlation of some important forces – information, the development of a new way of communication and the large use of new technologies.

Noua economie marchează o transformare fundamentală în istoria dezvoltării umanității. Rapiditatea cu care societatea informațională se dezvoltă depinde de rezultatele pieței Internet și de efectul informației asupra tuturor agenților economici.

Informația – resursă principală. Informația este resursa principală în noua economie, de aceea suportul și nucleul acesteia sunt tehnologiile informaționale și comunicațiile avansate (TIC), iar motorul ei este Internetul. Astfel, se spune că noua economie este o economie a tuturor tipurilor de afaceri construite în jurul Internetului, Comunicațiilor, Informațiilor.

Din punct de vedere economic, un avantaj al informației este că ea străbate distanțe mari, iar oamenii nu sunt nevoiți să se deplaseze. Același principiu poate fi aplicat și în cazul prestării muncii la distanță. În acest mod, resursele umane nu mai pierd timpul pentru a ajunge la locul de muncă prin rețelele de transport supra-aglomerate din Republica Moldova, dar aceasta vine către oameni, determinând un avantaj de economisire a timpului, fiind și acesta o resursă limitată în noua economie.

Dezvoltarea noilor mijloace de comunicare reprezintă un factor important de creștere a competitivității agenților economici, deschizând noi perspective pentru o mai bună organizare a muncii și crearea de noi locuri de muncă. Totodată, se deschid noi perspective privind modernizarea serviciilor publice, a asistenței medicale, a managementului mediului și a unor noi căi de comunicare între instituțiile administrației publice și cetățeni.

Accesul larg la educație și cultură – pentru toate categoriile sociale, indiferent de vârstă sau de localizarea geografică – poate fi de asemenea realizat cu ajutorul noilor tehnologii informaționale.

Utilizarea largă a tehnologiilor informației și comunicațiilor și progresul către societatea informațională asigură creșterea economică în condiții de protecție sporită a mediului, reducerea accelerată a consumului fizic în favoarea valorificării informației și a cunoașterii, deplasarea centrului de greutate de la investiții în mijloacele fixe la investiții în capitalul uman. În acest mod, societatea informațională integrează și obiectivele dezvoltării durabile, bazată pe echitate socială, libertate, diversitate culturală și dezvoltare inovativă, protecție ecologică, restructurarea industriei și a mediului de afaceri.

Internetul este o piață de cucerit de către întreprinderi, o posibilitate pentru noi oportunități, inclusiv prin diversificarea serviciilor oferite și promovarea de servicii noi, personalizate și atractive, pe care tehnologiile informaționale și de comunicații le fac posibile, ceea ce stimulează concurența și competitivitatea prin apariția de noi actori pe piețele tradiționale.

Noua economie se caracterizează prin schimbarea accelerată a paradigelor proceselor de producție, a organizării și a managementului întreprinderilor:

- de la centralizare la descentralizare, și invers;
- de la ierarhie rigidă la flexibilitate;
- de la conceptele bazate pe prezența, vizibilitatea și continuitatea spațială la noile modele de organizare: re-engineeria organizării și redimensionarea întreprinderilor;
- de la “companiile–structuri” la “companiile–proiect” și rețele flexibile de întreprinderi virtuale, orientate spre noi modele de afaceri;
- de la “succesul pe o piață națională” la “succesul pe o piață globală” pe baza avantajului competitiv;
- de la “suntem despărțiți și concurăm” la “suntem conectați, cooperăm și concurăm”, ca un nou mod de a face afaceri la nivel global.

Noua economie se bazează pe întreprinderea virtuală, flexibilă și mobilă.

Trăsăturile firmei virtuale:

1. Întreprinderea virtuală are o structură variabilă, dinamică, dispersată geografic, conectată la rețelele naționale și internaționale, pe când firmele tradiționale sunt structurate pe baza forței de muncă, centralizat.

2. Networking, ca nou model organizațional, se caracterizează prin:

- ✓ folosirea rețelilor de comunicații pe scară din ce în ce mai largă;
- ✓ promovarea noilor tehnologii informaționale;
- ✓ implicarea clientului;
- ✓ integrarea activităților;
- ✓ descentralizarea activităților;
- ✓ reamplasarea activităților;
- ✓ potențial pentru creare de locuri de muncă.

3. Se modifică mediul instituțional, în care se dezvoltă în prezent întreprinderile, prin preluarea controlului de către client, care dorește să fie considerat o individualitate distinctă și concretă. Această situație este reflectată în Figura 1.

4. Datorită presiunii economice competitive a ciclurilor de viață ale produselor din ce în ce mai scurte, atenția furnizorului nou se concentrează asupra dezvoltării tehnologice ca sursă importantă de inovare. Adică, în noul mediu de afaceri, producătorul trebuie să genereze producția continuă de noi bunuri economice, care se caracterizează prin calitate, fiabilitate, soluții pentru utilizarea lui, astfel piața va fi dominată de produse personalizate.

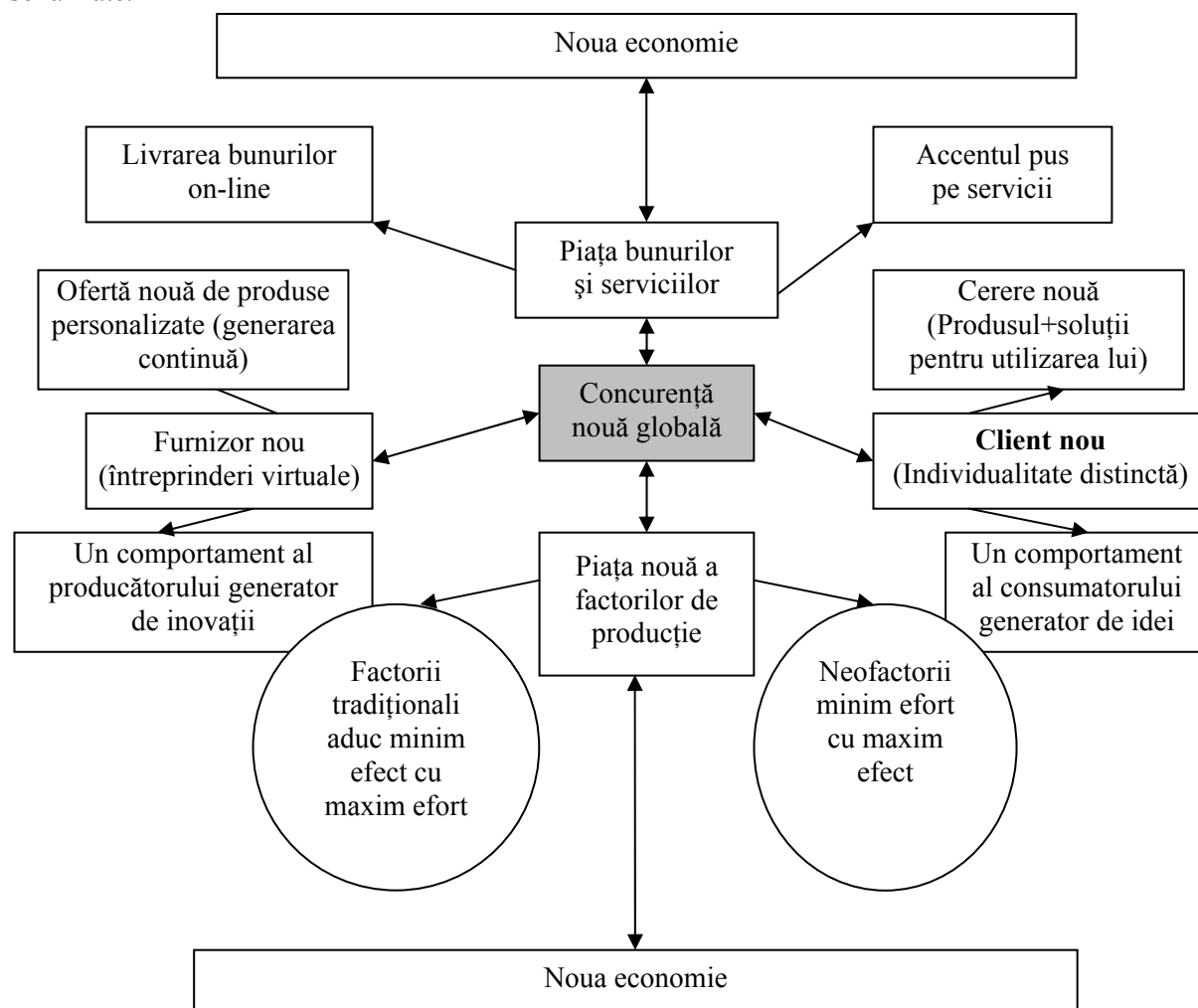

Fig.1. Mediul instituțional de funcționare a întreprinderilor în condițiile noii economii.

Sursa: elaborat de autor

5. Cerințele apropierii de client încurajează apariția și extinderea unui proces de transfer al producției în alte zone geografice, caracteristic noii economii bazate pe Internet și pe alte tehnologii noi de înaltă performanță.

6. Re-engineeria proceselor de afaceri constituie o nouă abordare a misiunilor fundamentale și a obiectului de activitate a firmei, caracterizată printr-o reproiectare radicală a proceselor de afaceri, în scopul obținerii unor creșteri explozive ale performanțelor actuale, cum sunt: reducerea costurilor, creșterea calității, creșterea vitezei de execuție, desfacerea pe diferite piețe.

Re-engineeringul prezintă procesul de realizare a afacerilor și se referă la schimbarea radicală a unui proces sau a unei organizații, în scopul transformării unei firme organizate pe funcțiuni (producție, contabilitate, vânzări etc.) în una bazată pe procese, capabilă să satisfacă deplin cerințele clientului.

O problemă specifică noii economii este nevoia crescândă a companiilor de a fi în același timp mari și mici, centralizate și descentralizate. Însă, cea mai importantă consecință a descentralizării în noua economie este firma virtuală.

Deci, *noua economie* este, pe de o parte, *economia firmelor competitive, inovatoare, flexibile*, iar mediul de afaceri modern este caracterizat prin creșterea fără precedent a ofertei furnizorilor, a competiției globale și a exigenței clienților.

Pe de altă parte, societatea în ansamblul ei se află în fața unor mari provocări în ceea ce privește schimbarea modului de muncă și a organizării muncii. Datorită dezvoltării rețelelor digitale, munca devine un proces mai complex, cu mai multe dimensiuni, cu noi reguli și conexiuni în mediul economic. Astfel, locurile de muncă vor deveni: temporare, evolutive, personalizate, conectate la rețele, mai performante, favorizând inițiativa și competența individuală.

Așadar, crearea și dezvoltarea unei economii competitive în Republica Moldova, precum și în alte țări, este indispensabil determinată de următoarele forțe majore, care se află într-o corelație continuă, interdependentă: informație, cunoaștere, tehnologii noi.

Există o distincție între informație și cunoaștere: informația reprezintă starea sistemului de producție sau a unei părți a lui, pe când cunoașterea are un sens mai larg, căutând să înțeleagă procesul, să facă predicții și să ia decizii prescriptive.

În opinia lui Icujiro Nonaka, într-o companie crearea de cunoaștere nouă nu este doar o activitate specializată a departamentului de cercetare și dezvoltare, ci reprezintă un mod de comportare, un mod de a fi. Astfel, fiecare membru al companiei este un lucrător al cunoașterii, ceea ce-i conferă și caracterul de antreprenor.

Alvin Toffler susține că modificările de cunoaștere provoacă sau contribuie la enorme cumutări de putere. Cea mai importantă evoluție economică a timpurilor noastre a fost ascensiunea noului sistem de a crea avere, care nu se mai bazează pe mușchi, ci pe creier. Nu mai târziu de anii '70, când liderii afacerii americane încă mai credeau sigură lumea hornurilor de fum, conducătorii de afaceri ai Japoniei, și chiar publicul general erau bombardati cu cărți, articole de presă și programe de televiziune care vesteau sosirea „erei informaticii”, concentrându-se asupra secolului XXI. Autorii japonezi ai deciziilor din afaceri, politică și mass-media concluzionau că cunoașterea este cheia dezvoltării economice din secolul XXI. Prin urmare, nu a surprins deloc faptul că, deși SUA a trecut mai devreme la computerizare, Japonia a înaintat mai rapid spre a substitui tehnologiile musculaturii brute ale celui de-al Doilea Val din trecut cu tehnologiile bazate pe cunoștințe din al Treilea Val.

Răspândirea acestei economii a tehnologiilor noi reprezintă, de fapt, **noua forță explozivă** care a aruncat economiile naționale în crâncena competiție globală, a silit multe „națiuni în curs de dezvoltare” să-și revizuiască strategiile economice tradiționale. Winston Churchill a afirmat că „imperiile viitorului sunt imperii ale minții”. Astăzi această observație s-a adevărat.

Adoptarea de noi forme de organizare a întreprinderilor este determinată și de creșterea continuă a competiției din economia globală, fapt ce conduce la creșteri considerabile ale productivității și la scăderea costurilor în aproape toate sectoarele economiei.

În plan mondial, pe fondul schimbărilor determinate de globalizare și dezvoltare a forțelor competitive ale noii economii, Consiliul Europei a pus bazele unei strategii pentru următorii 10 ani, la Lisabona, încă din martie 2000, denumită de atunci generic în literatura de specialitate „strategia de la Lisabona”. Această strategie are ca obiectiv central transformarea Uniunii Europene, până în anul 2010, în cea mai competitivă economie informațională. Conform acestei strategii, noua economie urma să conducă la creșterea economică prin:

- ✓ promovarea politicilor economice orientate către crearea de noi locuri de muncă;
- ✓ promovarea competitivității industriei europene;
- ✓ asigurarea unei dezvoltări economice durabile / sustenabile.

Cu tot efortul de ordin politic și strategic depus în anii ce au trecut, evoluția vieții economice dovedește că la baza dezvoltării noii economii stă în esență procesul de creare a cunoștințelor și exploatarea ulterioară a acestora prin implementarea noilor tehnologii de informații și comunicații, în scopul obținerii creșterii economice și a beneficiilor pentru societate în general.

În Republica Moldova are loc tranziția de la economia preponderent agrară la cea informațională, fapt ce denotă transformări radicale în toate domeniile activității economice. Astfel, bunăstarea economiei naționale, progresul economic depinde de capacitatea fiecăruia de a înțelege și a folosi această bază de cunoștințe comune, de aceea acest proces de tranziție afectează fiecare individ în parte și deci competitivitatea fiecărei țări în parte.

În acest sens, prosperarea și dezvoltarea economică a Republicii Moldova depinde de integrarea rapidă în economia regională și globală care este din ce în ce mai competitivă. Într-o lume globalizată, cunoștințele și informațiile, inovațiile și implementarea largă a TIC reprezintă factori strategici-cheie pentru competitivitatea economică, iar dezvoltarea diferențiată a țărilor se datorează modului diferit de aplicare și circulație a acestora în societate.

Bibliografie:

1. Legea cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat, nr.467-XV din 21.11.2003.
2. Țoia A. Noua economie – problemele economice sociale în contextul dezvoltării durabile // *Economica* (București), 2003.
3. Drăgănescu M. *Informatica și societatea*. - București: Editura Politică, 1987.
4. Bari I. *Probleme globale contemporane*. - București: Editura Economica, 2003.

Prezentat la 04.04.2007